

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічного факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«STEM-ОСВІТА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

ОПІ Початкова освіта

Рік навчання 2025-2026, семестр 8

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань

А «Освіта»

Спеціальність

А3 «Початкова освіта»

Перший (бакалаврський)

рівень вищої освіти

Кафедра
та викладач

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Викладач: Григоренко Вікторія Євгенівна – кандидат педагогічних наук, доцент

Лінк на профіль викладача на сайті факультету:

<https://pf.udu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pochatkovo-iv-osvity/vykladachi-kafedry-poip#hryhorenko-vye>

Лінк на профіль викладача у Google Scholar:

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&view_op=list_works&gmla=AJsN-F6Yrg8CZq5-jOmvKG2f0oheAcUAUGVbfmOXHjvVZWFNv3kRtU4M8lc-y-8TqkqkaMaPm02XfSLYCZd876J-sRrxD1OIPPvt4dKC7TXAfBs1JJFhmL3lBXki-1fBQPbHb3HX3wHc&user=vIWHoAIAAAAJ

E-mail: v.ye.hryhorenko@npu.edu.ua

Лінк на курс в MOODLE (денна ф.н.): <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9609>

Лінк на курс в MOODLE (заочна ф.н.): <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=9610>

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Мета і завдання навчальної дисципліни ознайомити з інноваційними технологіями STEM-освіти, підготувати до впровадження STEM-підходів в професійній діяльності. Формувати ключові компетентності відповідно до Державного стандарту загальної початкової освіти та STEM-компетентностей, розвивати навички проєктної діяльності шляхом реалізації освітніх проєктів у команді та самостійно, стимулювати мотивацію до отримання нових знань, допомагати формувати їх творчу особистість; сприяти розвитку інтересу до техніки, конструювання.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна **вибіркова**

Цикл **професійної підготовки**

III. Обсяг навчальної дисципліни	Денна ф.н.	Заочна ф.н.
	Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	10	10
Семінарські/практичні заняття	20	20
Самостійна робота	60	60

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи STEM-освіти.

Тема 1.1. STEM-освіта її сутність. Історія її виникнення й розвиток.

Зміст теми: Історія виникнення тренду. STEM-освіта – можливості та переваги.

Тема 1.2. Досвід шкіль у запровадженні STEM-освіти початкової школи

Зміст теми: LEGO-технології як основа STEM-освіти в початковій школі.

Змістовий модуль 2. Методичні засади впровадження STEM-освіти в початковій школі.

Тема 2.1. Проектна технологія та її місце в STEM-освіті

Зміст теми: Інтеграція – основний методичний прийом. STEM-проекти: цікаво про складне. Профорієнтація у стилі STEM.

Тема 2.2. Інформаційно-цифрова компетентність

Зміст теми: програмне забезпечення на допомогу вчителя: ActivInspire, LearningApps, Kahoot, Skyscrapers AR. Особливості та робота з ними.

Тема 2.3. Модель 5E для організації та проведення STEM-уроку

Зміст теми: Організація уроку згідно з теорією конструктивізму. Етапи 5E уроку та їх організація. Ресурси та сервіси для організації 5E уроку. Як організувати STEM-урок за моделлю 5E. Переваги 5E-моделі уроку для організації дистанційного та змішаного навчання.

Тематика практичних занять

1. STEM - активність: Термометр (початкова школа)
2. STEM - активність: Важіль.
3. STEM - активність: Звуки та вібрації
4. STEM - активність: Рух машинки
5. STEM - активність: Приведення машинки в рух за допомогою різних видів енергії
6. STEM - активність: Землетрус та будова моделі споруди
7. STEM - активність: Побудова моста над каньйоном

8. STEM - активність: Енергія вітру
  9. STEM - активність: Гвинт Архімеда
  10. STEM - активність: Збереження електричної енергії
- Анімаційний проект «Фази Місяця»**

Орієнтовний перелік завдань для індивідуальної самостійної роботи

- Дослідження питання історії розвитку STEM-освіти закордоном та в Україні.
- Дослідження досвіду впровадження STEM-освіти в інших країнах
- Комплексний підхід до розвитку наскрізних умінь учнів в освітньому процесі початкової школи
- Аналіз практики використання різних способів розвитку критичного мислення учнів
- Аналіз практики використання різних способів формування креативної особистості юного дослідника
- Дослідження досвіду впровадження робототехніки в освітній процес початкової школи.

Детальні теми лекційних, практичних занять, питання для підсумкового контролю, теми і завдання для самостійної роботи, список джерельної бази та інше містяться на курсі у MOODLE.

V. Результати навчання

№	Результати навчання	Компетентності
1	ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	СК-3 Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. СК-6 Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей
2	ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій. СК-7 Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
3	ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форми поточного контролю: Модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю: Залік

Методи поточного контролю: усне опитування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2				
<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>МКР 1</i>	<i>T 3</i>	<i>T 4</i>	<i>T 5</i>	<i>МКР 2</i>	100
10	10	10	40	10	10	10	

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (денна ф.н.)

№	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях / самостійні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного ОК*	5-10	10	80
2	Модульні контрольні роботи	10	2	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (заочна ф.н.)

№	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях / самостійні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного ОК*	10-15	5	80
2	Модульні контрольні роботи	10	2	20
Підсумковий рейтинговий бал				100

*Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студенти мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Навчальна дисципліна завершується заліком, тому максимальна кількість балів, яку здобувачі можуть набрати протягом семестру - 100. Залік виставляється як сума поточних балів. Якщо студент бажає підвищити загальний бал, то підсумковий

контроль під час заліку викладач проводить в усній формі (опитування).

Якщо здобувачі не отримали 35 балів, у наступному семестрі вони проходять цю навчальну дисципліну повторно на платній основі.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота та правильність розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення, впевненість та аргументованість, використання у відповіді посилань на інформацію з основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників та інших методичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння та самостійні оцінні судження, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота та правильність розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати самостійні висновки, ступінь сформованості практичних умінь, досвід творчої та пошукової діяльності, акуратність оформлення письмової роботи.

Рівні відповідності критеріям

Високий рівень (90 – 100 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни повністю, вільно володіють навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язують завдання різних видів складності, аргументовано висловлюють свої думки, займаються самоосвітою, можуть брати активну участь в наукових та творчих проектах. Виконали усі практичні / самостійні завдання правильно та ґрунтовно. Демонструють здатність пов'язувати теоретичні знання з курсу з практичним досвідом професійної діяльності.

Достатній рівень (80 – 89 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в необхідному обсязі, володіють навчальним матеріалом, виконали завдання до кожної теми, проте у відповідях допускають деякі неточності. Уміння продуктивні, проте без вияву творчості. Здатні працювати самостійно, проте допускає неточності.

Середній рівень (70 – 79 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в повному обсязі, але його знання містять неточності та помилкові судження, уміння проявляються на репродуктивному рівні. Здобувачі не можуть сформулювати самостійні оцінні судження та висновки.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувачі загалом опанували навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїли поверхово, частково. При виконання практичних завдань допускають помилки та потребують допомоги викладача чи колег-студентів.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувачі засвоїли навчальну дисципліну поверхово, володіють навчальним матеріалом на елементарному рівні, демонструють фрагментарні знання, не можуть самостійно виконати більшість практичних завдань. Виконали частину практичних / самостійних завдань з суттєвими помилками та недоліками.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувачі не засвоїли більшості тем, володіють елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміють логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку, практичні уміння не сформовані; **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.** Здобувачі не виконали більшості завдань, не володіють навчальним матеріалом, змістом курсу не оволоділи.

VII. Політика курсу

Політика щодо відвідування: здобувачі дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnogo-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhayla-drahomanova>), відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки. Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних

принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканатом.

Якщо здобувачі не погоджуються з оцінкою підсумкової атестації, вони можуть в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. «Положення про організацію освітнього процесу».

У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату. Здобувачі можуть здійснювати перескладання результатів навчання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувачів вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента: дана навчальна дисципліна може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб

здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Бабійчук С. STEM-освіта у США: проблеми та перспективи. Педагогічний часопис Волині. 2018. №1(8). С. 12-17. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/14078/1/12-17.pdf>
  2. Бобохонова Ірина Вікторівна STEM-наступ у початковій школі. URI: <https://vseosvita.ua/library/stem-nastup-u-pochatkovii-shkoli-806107.html>
  3. Сергій Вакарін. Нова українська школа: Дидактичні основи STREAM-освіти в початковій школі. Навчально-методичний посібник. Київ. Видавництво «Саміт-книга».2021. 144 с. URL: <https://educationpakhomova.blogspot.com/2022/11/stem.html>
  4. Василашко І.П., Гущина Н.І., Коршунова О.В., Патрикеєва О.О. STEM – світ інноваційних можливостей. Реалізація програми інноваційного освітнього проекту «Я – дослідник»: збірник матеріалів. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 426 с. https://yakistosviti.com.ua/userfiles/file/stem-svit_mozlyvostey.pdf
  5. Бутурліна О. Філософсько-освітня рефлексія STEM-інновацій / О. Бутурліна // Наукові записки Малої академії наук України. – 2017. – Вип. 10. – С. 35–46. – (Серія: Педагогічні науки). – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/snjasu_2017_10_7.
  6. Богачук, Т. С. Впровадження STEM-освіти у початковій школі / Т. С. Богачук, Г. М. Скасків // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Збірник тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 9 – 10 листопада, 2017). – Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. – № 1. – С. 23–25. <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/10084/1/5Bogachuk.pdf>
  7. STEM – світ інноваційних можливостей : науково-методичний посібник / уклад. : Буряк О. О. та ін. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 64 с. <file:///C:/Users/psisa/Downloads/203.pdf>
  8. Вебінар «Модель 5Е для організації та проведення STEM-уроку» URL: https://naurok.com.ua/webinar/model-5e-dlya-organizaci-ta-provedennya-stem-uroku?_cf_chl_tk=RRmQas5jBEfZamy86u8lpi8EohQ3Xo_0I_hNHu77LWw-1740383632-1.0.1.1-aNPN9KIvbZWgDqddMC1OkuNFwbhIXhNYKIwxdWxcpMc
  9. Гавриш І. В. Stem-освіта як засіб підвищення творчого потенціалу особистості в рамках науково-педагогічного проекту «Інтелект України» / І. В. Гавриш, С. О. Доценко, О. О. Щербакова // Perspectives of research and development : collection of scientific articles. – Dublin : SAUL, 2017. – Р. 119–122. URI: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/2031>
  10. Державний стандарт початкової загальної освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <http://www.mon.gov.ua>
  11. Доценко С. О. STEM-освіта: науковий дискурс та освітні практики / С. О. Доценко // Рідна школа : наук.-метод. журн. – 2021. – № 3. – С. 31–35. URI: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6564>
  12. Доценко С. О., Іващенко М. В. Stem-освіта як засіб розвитку творчих здібностей майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі / С. О. Доценко // Розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті : сучасний погляд : матеріали Всеукр. наук.-метод. інтернет конф., Харків, 9 черв. 2017 р. / Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т, Каф. економіки підприємства. – Харків : ХНАДУ, 2017. – С. 160–163. URI: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/2138>
  13. Закон України «Про освіту». URL: https://urist.com.ua/act/pro_osvitu
  14. Інженерія: книжка-активіті. STEM-старт для дітей - Дженні Джекобі
  15. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya>
-

-
16. Крутий К. Інтегрований освітній процес як спеціально організована взаємодія дитини і дорослого в системі STREAM-освіти. STEM-освіта: стан провадження та перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9-10 листопада 2017 рок, м. Київ. К.: ДНУ „Інститут модернізації змісту освіти”, 2017. 160 с.
  17. Морзе Н. В. Освітня робототехніка як перспективний напрям розвитку STEM-освіти / Н. В. Морзе, О. В. Струтинська, М. А. Умрик // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2018. – № 5. – С. 178–187. – URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26270/>
  18. Навчальні програми для початкової школи [Електронний ресурс]. URL: <http://www.mon.gov.ua>
  19. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
  20. Онлайн-курс для вчителів початкової школи (MON-EDERA-OSVITORIA: ST101). Модуль 3. Інтегроване навчання [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ed-era.com>
  21. О.О. Хромчихіна, О.Б. Кармаліт STEM-проекти для початкової школи. Посібник для вчителя Видавнича група «Основа» 2020. 96 с.
  22. 5E Instructional Model (+ приклад STEM-заняття) URL: https://znayshov.com/News/Details/5e_instructional_model_pryklad_stem-zaniattia
  23. Патрикеева О.О. Актуальність запровадження STEM-навчання в Україні. Інформаційний збірник для директорів школи та завідуючого дитячим садочком. 2016.
  24. Потапенко Ірина STEM-освіта в початковій школі: від навчальної моделі до реального уроку. І. Потапенко; за заг. ред. О. Елькін, О. Масалігіна; упорядкув. К. Ремез. Київ: ГО «EdCamp Ukraine», 2023. 300 с.
  25. Практичні способи впровадження STEM-освіти в Україні. – URL: <https://b-pro.com.ua/statti/shhopotribno-dlya-vprovadzheniya-stem-osviti-v-ukrainidumka-eksperta>
  26. Савченко І., Савченко Я. STEM-освіта як ключовий фактор формування креативної особистості юного дослідника Наук. зап. Малої акад. наук України. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. / НАПН України, Нац. Центр «Мала акад. наук України». Київ. 2017. Вип. 10. С. 47-60. file:///C:/Users/psisa/Downloads/snjasu_2017_10_8.pdf
  27. Струтинська О. В. Актуальність впровадження освітньої робототехніки в українську школу / О. В. Струтинська // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2019. – Вип. спецвип. – С. 324–344. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/occeemu_2019_spetsvip_32.
  28. STEM-освіта і LEGO (початкова школа + розробки уроків) URI: <https://educationpakhomova.blogspot.com/2019/12/lego.html>
  29. STEM – освіта. Специфіка та переваги: веб-сайт. URL: <https://intboard.ua/pres-sluzhba/blog/stem-osvta-spetsifika-ta-perevagi/>
  30. «STEAM-освіта: від теорії до практики» : матеріали конференції (Київ, 12-14 червня 2024 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 406 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/741800/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2_12-14_24%20_1.pdf
  31. STEM – освіта. Специфіка та переваги: веб-сайт. URL: <https://intboard.ua/pres-sluzhba/blog/stem-osvta-spetsifika-ta-perevagi/> (дата звернення: 25.02.2025)
  32. STEM-освіта як шлях до інноваційного розвитку національної освіти: матеріали Всеукраїнська науково-практична конференція (Харків, 28 жовтня) / „Херсонська академія неперервної освіти” Херсонської обласної ради за підтримки Державної наукової установи „Інститут модернізації змісту освіти”, 2016р.
-

-
33. STEM освіта: проблеми та перспективи. Prometheanworld: веб-сайт. URL: <https://prometheanworld.com.ua/stem-osvita-2/>
  34. Третяк О.П. STEM-ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Освіта та розвиток обдарованої особистості № 2 (89) / II квартал / 2023 <https://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2023/2/5.pdf>
  35. Як зробити STEAM-лабораторію з нічого URL: <https://nus.org.ua/2020/03/13/yak-zrobyty-steam-laboratoriyu-z-nichogo/>
-
-

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 5 від 6 лютого 2025 року
